

OOSTENDE DOET MEE MET MONUMENTENSTRIJD OP VRT

door Guy SERVAES

Monumentenstrijd

Monumentenstrijd is een nieuw crossmediaal VRT-project over het Vlaamse erfgoed. Het is een wedstrijd waarbij het publiek beslist welk waardevol historisch Vlaams gebouw of ander onroerend erfgoed extra middelen verdient voor restauratie en herbestemming.

Tegelijk is het, na De Grootste Belg, een nieuw crossmediaal project waarmee de VRT op innovatieve, interactieve en educatieve manier geschiedenis wil brengen met grote participatie van kijkers, luisteraars, internetters en lezers. Monumentenstrijd wordt door de VRT gerealiseerd in samenwerking met Vlaams minister Dirk Van Mechelen, bevoegd voor Monumenten, Landschappen, Archeologie en Varend Erfgoed; de afdeling Monumenten en Landschappen; het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed en de gewestelijke partnersverenigingen (Erfgoed Vlaanderen vzw; Monumentenwacht Vlaanderen vzw; Open Monumentendag Vlaanderen en VCM - Contactforum voor Erfgoed-verenigingen vzw).

De kandidaturen voor Monumentenstrijd konden ingediend worden tot 20 juni 2006. Er werden bijna 350 projecten ingezameld. **Dement Oostende**, de Oostendse erfgoedactiegroep die ijvert voor een behoud van ons Oostends erfgoed, heeft de **Koninklijke Stallingen** in de Koninginnelaan ingediend.

De Koninklijke Stallingen

Oostende heeft onder koning Leopold II een enorme urbanische uitbreiding gekend. Samen met de Vorst kwam ook de Beau Monde richting Oostende, wat leidde tot een zeer mondiale badstad gekend tot in alle uithoeken van de wereld. Leopold II's architecturale visies leidden tot grootse bouwwerken in Oostende, waarvan er vandaag spijtig genoeg maar enkelen van zijn overgebleven. Deze houten stallingen werden gebouwd naar ontwerp van de Noorse architect Ivar Knudsen, in de Koninginnelaan, een destijds prestigieuze laan tussen de zeedijk en het "Bois de Boulogne", het huidige Maria Hendrikapark.

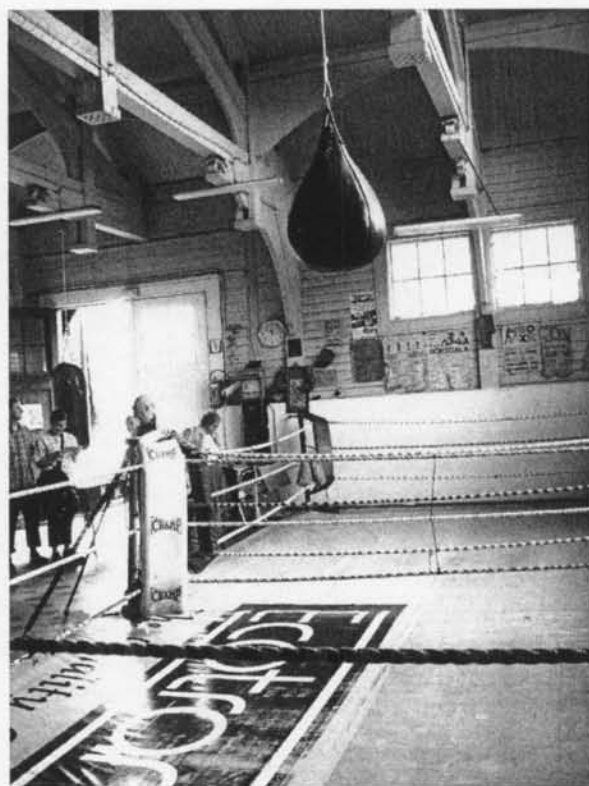
Reeds in 1877 tekende de Engelse architect W.J. Green, tevens ontwerper van Leopold II's houten Koninklijke Chalet, plannen voor de nieuwe Koninklijke stallen. Het project werd niet uitgevoerd, vermoedelijk tengevolge van de beslissing van Leopold II om het paviljoen van de koningin naast het zijne op te richten door een andere architect. In 1902 waren er nieuwe ontwerpen van diverse Franse architecten, ditmaal in de Koninginnelaan, maar ook deze werden niet uitgevoerd. De uiteindelijke realisatie kwam er naar ontwerp van de Noor Ivar Knudsen. Deze architect was de ontwerper van het paviljoen van Noorwegen op de Wereldtentoonstelling van 1900 te Parijs, en het gebouw maakte een sterke indruk op Leopold II. Maar het is ook mogelijk dat de jachtpartij in de Noorse bergen van 1901 van Leopold II met de architect/zakenman Christian Thams de doorslag gaf. Christian Thams was de Belgische Consul (èn Consul voor Kongo) in Noorwegen, en eveneens eigenaar van de Noorse firma 'Thams & Co' in Trondheim. Deze firma exporteerde reeds in 1890 houten prefab-gebouwen naar de Congo van Leopold II.

De koning gaf in 1903 Christian Thams en Ivar Knudsen de opdracht voor houten chalets in het Koninklijk Domein te Raversijde (afgebroken tijdens de eerste wereldoorlog), en voor de bouw van de Koninklijke Stallingen in Oostende. Het Noors houtmateriaal kwam samen met de architect en de Noorse werknemers per schip naar België. Het volledig houten complex werd voltooid in 1904, maar evenwel nooit in gebruik genomen als stalling. In 1929 trok de stedelijke technische school in het complex, en vanaf 1959 werd na afbraak van het deel van de stallingen palend aan de Peter Benoitstraat (1964), het complex verbouwd tot stedelijk sportcentrum.

De Koninklijke Stallingen zijn een uniek monument op gebied van houtwerk en architectuur voor Oostende en voor België. Het is één der weinige houten complexen die de tand des tijds heeft doorstaan, en het is gebouwd in een voor België unieke architecturale stijl, nl. de zogenaamde 'Dragenstil', een voor Scandinavië karakteristieke vermenging van Viking-stijl met art-nouveau-elementen. Als men in de buurt is, moet men eens letten op de prachtig gesculpteerde houten zuilen, de opengewerkte dakspanten, de rijkelijk versierde vensters en deuren, de overstekende leien zadeldaken, de houten poorten onder puntgevel, de windveren met het logo van Leopold II erin verwerkt, en de torens die verwijzen naar de eeuwenoude Noorse houten "stavkirken". De houtbewerking is zeer verzorgd, zowel binnen als buiten, met steeds terugkerende motieven van scandinavische slangen- en drakensymbolen. Het complex is zowel getuigenis van de Belle Epoque in Oostende, als een testament van de architecturale visie van Leopold II. Vandaag is de Stad Oostende eigenaar van het complex, en blijft het dienen als sportcomplex met faciliteiten voor boksen, turnen, judo, schaken en basket.

Het gebouw is redelijk onderhouden geweest gedurende de laatste 100 jaar, maar enkele jaren van verwaarlozing kan veel vernietigen in een korte periode. Vooral de laatste jaren merkt men de achteruitgang sterk op: de dakleien schuiven naar beneden, het markant en uniek houtwerk verpulvert, de dakspitsen zakken door, er is schade door opstijgend vocht, ...

De Stad Oostende, die eigenaar is van het gebouw, heeft sinds juli 2005 een volledig uitgewerkt restauratiedossier in bezit. Het dossier omvat een volledige restauratie van het complex in samenwerking met de dienst Monumenten en Landschappen, met eveneens aandacht voor vernieuwde infrastructuur voor de sportverenigingen, brandveiligheid, thermische isolatie, ... We meenden echter te begrijpen dat de stad nog steeds op zoek is naar financiën om met het project te kunnen starten.

We zijn geselecteerd !!

Maar het goede nieuws is dat het comité van deskundigen van Monumentenstrijd ons dossier heeft geselecteerd !!! De combinatie van een unieke architectuur, de Oostendse Belle Epoque onder Leopold II, en het sociale aspect van een actief sportcentrum waren blijkbaar doorslaggevend. Er zijn in totaal dertig projecten weerhouden, zes per provincie.

Deze dertig projecten zullen uitgebreid aan het publiek worden voorgesteld, met ondermeer extra aandacht op de Open Monumentendag van 10 september. Er wordt een Monumentenstrijd-magazine uitgegeven op 400.000 exemplaren (op 5 september bij de kranten van de VUM-groep). Maar uiteindelijk zullen er van deze dertig maar vijftien doorgaan naar het volgende stadium.

Er moet dus gestemd worden tussen **22 augustus en 17 september**. Men kan op drie manieren een stem uitbrengen: via sms, de 0905-lijn en de website. Elk project heeft een eigen code. Voor de Koninklijke Stallingen te Oostende werden volgende nummers gereserveerd:

per sms: sms 'STEM 29' naar 3470 (0,50 cent per bericht)
telefonisch: bel naar 0905 56 3 29 (0,50 cent per oproep)
Website : www.monumentenstrijd.be

Het aantal stemmen uitbrengen is beperkt. Elke mogelijkheid om te stemmen mag per provincie één keer gebruikt worden. Per sms/telefonisch kan men enkel stemmen in België. Smsen kan bovendien enkel met een Belgisch gsm-nummer.

Eind september worden dus nog vijftien projecten weerhouden, drie per provincie. Deze gaan door naar de volgende ronde in januari-februari 2007, met programma's op Canvas en Radio 1 en Radio 2. In deze programma's wordt elke steen (bij ons balk) van de vijftien gebouwen omgedraaid. Ook in deze fase van Monumentenstrijd blijft de keuze van het publiek beslissend. Iedere week kan men stemmen. Vanaf het einde van de documentaire op maandagavond tot zondagavond. Zo houden we vijf projecten - één per provincie - over voor de finale. Op 19 februari 2007 wordt tijdens een live programma op Canvas Monumentenstrijd beslecht. Via televoting en sms beslist de kijker die avond wie de winnaars worden van de eerste Monumentenstrijd en welke projecten dus geld krijgen.

Oproep !!

Dit is enerzijds een unieke kans voor het patrimonium van Oostende, als anderzijds voor de infrastructuur van de vele sportverenigingen in het complex. Maar hiervoor moeten we eerst doorgeraken naar de tweede ronde van vijftien geselecteerden. Mogen wij u vragen te stemmen voor ons Oostends project. Geef de boodschap door aan al uw kennissen, familieleden en erfgoed- en sportminnenden geïnteresseerden. Kom kijken op de Open Monumentdag van 10 september. Stem af op Vlaanderen Vakantieland in hetzelfde weekend. Er zullen items zijn in 1000 Zonnen en Garnalen. Om tot de volgende '15' te behoren is het van belang dat zoveel mogelijk mensen op Open Monumentendag op een aangename, vlotte en veilige manier kunnen kennismaken met ons project, en uiteraard stemmen op onze Koninklijke Stallingen.

In één der volgende maandbladen van De Plate zal ik dieper ingaan op de historie van dit prachtig stukje Oostends patrimonium.